

Quick scan Bouwvergunningen

Gemeente Bergen op Zoom

Eindrapportage

2 juli 2007

Postbus 5000
4700 KA ROOSEDAAL

www.rekenkamerwestbrabant.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Inleiding	4
1. Bouwvergunningen in de gemeente Bergen op Zoom	6
2. Conclusies en aanbevelingen.....	20
3. Bestuurlijke reactie College van B&W.....	24
4. Nawoord Rekenkamer West-Brabant	27
Bijlagen	
A. Overzicht geïnterviewde personen	29
B. Normenkader.....	30
C. Normenkader steekproef dossiers.....	34
D. Gegevens steekproef	36
E. Overzicht gebruikte documenten	37
F. Tussentijdse verhoging legestarieven bouwvergunningen	39

Voorwoord

Voor u ligt het rapport waarin de Rekenkamer West-Brabant verslag doet van haar onderzoek, in de vorm van een zogenaamde 'quick scan' naar bouwvergunningen in de gemeente Bergen op Zoom, een onderwerp dat landelijk regelmatig in de belangstelling staat, vooral vanwege de in rekening gebrachte tarieven, c.q. de hoogte van de bouwleges (kostenopbouw en kostentoerekening) en de doelmatigheid van het proces van vergunningverlening (termijnen van vergunningverlening).

In haar onderzoek is de Rekenkamer nagegaan of in de gemeente Bergen op Zoom vergunningen binnen de in de wetgeving vastgestelde termijn worden verstrekt en of er tussen de in rekening gebrachte kosten en de geleverde prestaties een duidelijk en oorzakelijk verband bestaat. En worden mogelijkheden tot (verbetering van) doelmatigheid ten volle benut?

De bevindingen van de Rekenkamer zijn in dit rapport beschreven. Ook doet de Rekenkamer een aantal aanbevelingen voor de gemeente Bergen op Zoom.

De bevindingen van het onderzoek zijn in het kader van de hoor- en wederhoor procedure voorgelegd aan de ambtelijke en bestuurlijke top van de gemeente Bergen op Zoom.

De reactie van het College van B&W is in het rapport opgenomen en voorzien van een nawoord door de Rekenkamer.

Het veldwerk van het onderzoek is in opdracht van de Rekenkamer uitgevoerd door de heer dr. L. van den Dool, bestuurskundige en senior advisor binnen de adviesgroep Binnenlands Bestuur van PricewaterhouseCoopers en drs B.P.M. Gadet, bestuurskundige, eveneens verbonden aan PricewaterhouseCoopers.

Vanuit de Rekenkamer is het onderzoek begeleid en aangestuurd door dr. J. Naafs en drs. M. van Schadewijk.

De Rekenkamer wil alle betrokkenen danken voor de medewerking en inzet bij dit onderzoek, de aanlevering van de gevraagde informatie en de tijd die allen hebben besteed aan de totstandkoming van dit onderzoek.

Inleiding

Achtergrond en aanleiding

De Rekenkamer West-Brabant heeft besloten tot het uitvoeren van een quick scan naar bouwvergunningen. Landelijk is dit een thema dat regelmatig in de belangstelling staat, vooral vanwege de in rekening gebrachte tarieven en de verschillen daarin en ook vanwege de benodigde termijnen voordat een vergunning kan worden verstrekt. Deze landelijke aandacht wordt mede gewekt door rapporten van MKB-Nederland, de VNG en de Vereniging Eigen Huis.

In de gemeente Bergen op Zoom heeft het College van B&W in september 2006 voorgesteld aan de gemeenteraad om de tarieven voor bouwvergunningen met 15% te verhogen. Dit heeft in de Raad geleid tot kritische reacties en verzet van de kant van het bedrijfsleven. Het voorstel is niettemin aangenomen, maar heeft wel geleid tot vragen over kostenopbouw, kostentoekening en doelmatigheid van het proces van bouwvergunningverlening.

De Rekenkamer stelt zichzelf vragen in relatie tot de termijnen van vergunningverlening en de hoogte van de bouwleges. PricewaterhouseCoopers Advisory (adviesgroep Binnenlands Bestuur) is gevraagd om op basis van bovenstaande vragen een quick scan bouwvergunningen uit te voeren in de gemeente Bergen op Zoom.

Doel- en vraagstelling

De centrale doelstelling is het uitvoeren van onafhankelijk onderzoek (quick scan) naar de bouwvergunningen in de gemeente Bergen op Zoom. Hierbij staan de volgende drie onderzoeksvragen (en bijbehorende subvragen/aandachtspunten) centraal:

Worden de vergunningen verstrekt binnen de in de wetgeving vastgestelde termijn?

Is er zowel voor wat betreft de directe kosten als de toegerekende kosten van overhead, een duidelijk en oorzakelijk verband tussen de aard van de geleverde prestaties en de aard en de omvang van de toegerekende kosten (rechtmatigheid)?

Worden de mogelijkheden tot (verbetering van) doelmatigheid ten volle benut? Het gaat hierbij om de stand van zaken/ontwikkelingsmogelijkheden m.b.t.:

- i Vereenvoudiging regelgeving.
- ii Stroomlijnen processen.
- iii Benutting mogelijkheden ICT.

Aanpak

Het onderzoek is uitgevoerd op basis van een quick scan. Daarbij is de volgende aanpak gevolgd.

Een vertegenwoordiging van de Rekenkamer heeft (in bijzijn van PwC) een startbijeenkomst gehouden met de gemeentesecretaris en een vertegenwoordiging van de afdeling verantwoordelijk voor de bouwvergunningen. Vervolgens is er op basis van de onderzoeksvragen een normenkader opgesteld, dat in een bijlage bij dit rapport is opgenomen. In relatie tot de onderzoeksvragen zijn diverse documenten en dossiers bestudeerd; in de bijlage treft u de bestudeerde documenten aan. Vervolgens is een aantal betrokken medewerkers geïnterviewd. Na deze onderzoeksstappen zijn de voorlopige resultaten besproken door het onderzoeksbureau en de rekenkamer en is ook een steekproef besproken. De steekproef bestaat uit random uit het vergunningen-overzicht geselecteerde dossiers, in totaal 44 dossiers. Acht dossiers zijn op een aantal punten geanalyseerd en alle dossiers op het halen of overschrijden van de wettelijke termijnen.

Het algemene normenkader

Ten behoeve van de quick scan is een normenkader opgesteld (zie bijlage B). Het op basis van de interviews en de documenten en dossierstudie verkregen inzicht in de feitelijke situatie wordt afgezet tegen dit normenkader. Het normenkader is samengesteld uit een aantal per onderzoeksvraag geformuleerde normen. Het proces van de bouwvergunningverlening vormt daarbij de rode draad.

De gehanteerde normen hebben niet allemaal hetzelfde karakter. In een aantal gevallen kunnen onomstreden normen worden vastgesteld, bijvoorbeeld voor de wettelijke termijn voor afhandeling van de diverse typen bouwvergunningen. De normen die eenduidig zijn vast te stellen zijn in de bijlage aangemerkt met een N (norm). Daarnaast zijn er ook zaken die bijdragen aan het halen van een norm, aan de rechtmatigheid en aan de doelmatigheid. Zo is het bijvoorbeeld aan te raden een duidelijke werkstroomverdeling te hanteren en de tussenvoorraden tussen processtappen niet te veel te laten oplopen. Dit draagt bij aan het halen van de wettelijke termijnen, het is echter niet beslist noodzakelijk. Het betreft zaken die aan te raden of te adviseren zijn, en in het normenkader zijn ze daarom aangeduid met een A (advies).

Bouwvergunningen in de gemeente Bergen op Zoom

In dit hoofdstuk wordt kort de context geschetst van de verlening van bouwvergunningen in de gemeente Bergen op Zoom. Vervolgens wordt ingegaan op de feitelijke bevindingen in relatie tot de drie onderzoeksvragen over de termijnen, de toerekening van kosten en de doelmatigheid.

1.1 Plaats in de gemeentelijke organisatie en proces van bouwvergunningverlening

De bouwvergunningen zijn in Bergen op Zoom ondergebracht bij de afdeling Bedrijvigheid, Toerisme en Vergunningen. Deze afdeling is onderdeel van de sector Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer (SROB). Binnen de afdeling Bedrijvigheid, Toerisme en Vergunningen zijn er diverse bureau's voor de verschillende beleidsterreinen. De bouwvergunningen worden verleend door het bureau Vergunningen en Handhaving. Dit bureau kent een bureauhoofd. Onder dit bureauhoofd functioneert een coördinator voor het cluster bouwen. Het cluster bestaat uit bouwinspecteurs en een constructeur. Administratieve ondersteuning is in een ander cluster binnen het bureau ondergebracht.

Per 1 januari 2003 is de (huidige) woningwet 2003 van kracht. De woningwet kent in relatie tot de vergunningsplicht 3 soorten bouwwerken:

Bouwwerken waarvoor geen vergunning nodig is.

Bouwwerken waarvoor een lichte vergunning nodig is.

Bouwwerken waarvoor een reguliere vergunning nodig is.

Voor bouwwerken gelegen in een beschermd stadsgezicht of opgenomen op de monumentenlijst is voor alle veranderingen en verbouwingen eventueel een monumenten- en/of bouwvergunning nodig.

Het proces van bouwvergunningverlening omvat op hoofdlijnen de volgende fasen:

Het eerste contact en de informatieverstrekking.

Het vooroverleg (facultatief).

De indiening van de bouwaanvraag.

De bouwplantoets.

De uitvoering- en ingebruikname controle.

Contact en informatieverstrekking

De eerste stap in het proces is het contact en de informatieverstrekking tussen de gemeente en een (potentiële) aanvrager van een bouwvergunning.

Vooroverleg bouwplan

Bij het vooroverleg bouwplan vindt de beoordeling van het bouwplan op bestemmingsplan en welstandsaspecten plaats. Hierbij is de vorm van het plan wel al aangegeven, maar zijn de bouwtechnische aspecten nog niet uitgewerkt. Zodra de welstandcommissie het bouwplan heeft goedgekeurd kan de definitieve bouwvergunningaanvraag door de aanvrager worden gedaan. In Bergen op Zoom is er een formele vorm van vooroverleg, waarbij meerdere ambtenaren aanwezig kunnen zijn om de aanvragen te adviseren. Voor dit vooroverleg zijn leges verschuldigd.

De indiening van de bouwaanvraag

Het proces bouwvergunning start op het moment van ontvangst van de aanvraag. De aanvraag wordt formeel in behandeling genomen nadat alle stukken binnen de daarvoor geldende termijnen zijn aangeleverd (ontvankelijke aanvraag).

De bouwplantoets (lichte bouwvergunning)

Het plan wordt bij een lichte bouwvergunning getoetst aan de redelijke eisen van welstand, het bestemmingsplan en de constructieve veiligheid.

De bouwplantoets (reguliere bouwvergunning)

Voor bouwwerkzaamheden die niet vallen onder de bouwvergunningvrije en lichtbouwvergunningsplichtige bouwwerken is een reguliere bouwvergunning nodig. De aanvraag voor een reguliere bouwvergunning wordt onder andere getoetst aan het bestemmingsplan, welstand, bouwbesluit, bouwverordening en milieu. Waar nodig wordt het bouwplan ook aan de brandweer voorgelegd voor een brandveiligheidsadvies.

Naar aanleiding van een besluit op een aanvraag voor een bouwvergunning kan er bezwaar worden ingediend.

Voor het behandelen van de aanvraag voor een bouwvergunning mag de gemeente kosten in rekening brengen. Voor deze kosten, leges, gelden geen landelijke regels. De hoogte van de leges kan dus per gemeente en per vergunningaanvraag verschillen. De gemeente Bergen op Zoom hanteert een percentage van de bouwsom. De leges staan in de gemeentelijke legesverordening.

1.2 Termijnen

Geen overzichten van termijnoverschrijdingen beschikbaar

Voor dit onderzoek is een lijst geproduceerd met ingediende vergunningen over de afgelopen drie jaren. Daardoor is de datum van indiening van een aanvraag bekend, het type bouwaanvraag en de datum van verstrekking van de vergunning. Daaruit valt echter niet op te maken of een vergunning is aangehouden (met verdagingsbesluit) of tussentijds ingetrokken.

De lijst geeft daarom geen inzicht in (dreigende) termijnoverschrijdingen. Het onderzoek naar (mogelijke) termijnoverschrijdingen heeft dus handmatig plaats moeten vinden. De data zoals vermeld in de overzichtslijst vertonen hierbij verschillen met de data zoals terug te vinden in de dossiers. Het gaat hierbij veelal om een verschil van enkele (2 tot 3) dagen.

Met het in gebruik zijnde geautomatiseerde systeem voor bouwvergunningen (BWT) is het niet goed mogelijk een eenduidig overzicht te produceren van vergunningen die dreigen buiten de wettelijke termijnen te geraken. Medewerkers kunnen dit wel per vergunning checken, maar een totaaloverzicht kan niet worden opgesteld.

In 2006 is met behulp van het postregistratiesysteem grondig gekeken naar de 'achterstallige post'. Daaruit is gebleken dat er in de periode vanaf 2004 vijf bouwaanvragen niet waren afgehandeld. Deze aanvragen zijn vervolgens van rechtswege verleend. Overigens biedt ook het postregistratiesysteem geen overzicht van dreigende termijnoverschrijdingen bij bouwaanvragen.

De steekproef: 5 termijnoverschrijdingen op een totaal van 44

Om te kunnen bepalen of de bouwvergunningen binnen de daarvoor gestelde termijnen worden verleend is er een steekproef genomen, waarbij vooraf is bepaald dat de steekproef tenminste woningen en bedrijven moet bevatten, evenals lichte- en reguliere bouwvergunningen (zowel fase 1 als fase 2). De steekproef¹ heeft geresulteerd in 9 lichte bouwvergunningen (9 woningen) en 35 reguliere bouwvergunningen (17 woningen en 18 bedrijven, waarvan 3 fase 1 of 2 vergunningen).

In de op basis van de steekproef geselecteerde dossiers worden de termijnen voor vergunningafgifte voor de lichte bouwvergunningen niet overschreden (0%). Bij de reguliere bouwvergunningen is er bij 5 van de 44 vergunningen sprake van termijnoverschrijding, hiervan betreft 1 overschrijding een 2-fasen vergunning. Binnen de steekproef komt het totaal aantal overschrijdingen daarmee op ruim 11%. De steekproef geeft wel een indicatie van de mate van termijnoverschrijdingen, maar is

¹ Oorspronkelijk waren er nog 1 LBV en 1 BVG op basis van de aangeleverde Excel lijst voor 2006 geselecteerd, maar dit bleken in de praktijk dossiers uit respectievelijk 2003 en 2004 te zijn.

onvoldoende groot om een betrouwbaar aantal overschrijdingen te voorspellen voor het totaal aantal bouwvergunningen van circa 600 per jaar.

De VROM-inspectie heeft in 2003 enkele dossiers bestudeerd en constateerde in één geval een termijnoverschrijding en daardoor een van rechtswege verleende vergunning. De gemeente gaf toen aan dat er van de 566 aanvragen om een bouwvergunning 556 binnen de wettelijke termijnen waren afgehandeld. Een ambtelijke analyse van het postregistratiesysteem leverde 5 termijnoverschrijdingen op. De resultaten van de steekproef zijn aanleiding te veronderstellen dat het totale aantal termijnoverschrijdingen groter is dan het aantal dat is aangegeven in het VROM-rapport uit 2003.

Bij de overschrijding van de termijnen is uitgegaan van de doorlooptijd vanaf het moment van ontvankelijkheid, exclusief de tijd die gepaard gaat met het aanhouden van de vergunningaanvraag. Bij een lichte bouwvergunning duurt het gemiddeld 3 weken voordat de aanvraag ontvankelijk wordt verklaard bij een reguliere bouwvergunning gemiddeld 4 weken.

Bewaking van de termijnen is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de behandelend ambtenaar. Deze wordt hierop bevestigd door de coördinator van het cluster. Aanvragen voor een bouwvergunning worden ook ingeschreven in het postregistratiesysteem (Corsa). De leiding van de afdeling gebruikt overzichten uit Corsa enkele keren per jaar om 'achterstallige post' onder de aandacht te brengen van medewerkers.

1.3 Toerekening van kosten gerelateerd aan bouwvergunningen

In het Collegeprogramma 2006-2010 is kostendekkendheid van legestarieven als uitgangspunt opgenomen. In het beleidskader 2008-2011 van 24 april 2007 is ook uitgegaan van kostendekkende gemeentelijke tarieven.

In het raadsvoorstel van 28 september 2006 over de tussentijdse verhoging van legestarieven voor bouwvergunningen wordt een methode voor kostentoerekening en analyse van kostendekkendheid geïntroduceerd. Op basis van welke berekening de bouwleges voor september 2006 zijn vastgesteld is niet meer te achterhalen, omdat documentatie hierover ontbreekt.

Hieronder wordt kort ingegaan op het systeem van kostentoerekening vooraf, waarbij Bergen op Zoom gebruikt maakt van uren per vergunning en een uurtarief. Vervolgens wordt ingegaan op de nacalculatie van kostendekkendheid, zoals hierover door Bergen op Zoom wordt gerapporteerd in de jaarrekening in de betreffende productsheets. Deze tweedeling wordt gehanteerd omdat er enerzijds gerekend moet worden met de kosten per product om zo de kostendekkendheid te kunnen sturen en jurisprudentie vraagt om

transparantie in de kostentoerekening aan legesproducten. Anderzijds kent het product bouwvergunningen een prijs die is gebaseerd op de bouwsom van de aanvraag. Dat betekent dat de inkomsten per produkt sterk afhankelijk zijn van de hoogte van de bouwsom. Een juiste inschatting van de aantallen aanvragen, maar ook van de hoogte van de bouwkosten van deze aanvragen is dus belangrijk om de beoogde kostendekkendheid te bereiken.

Kosten van bouwvergunningen en toerekening aan leges

In het raadsvoorstel wordt aangegeven dat kostendekkendheid een speerpunt van het beleid is. De kosten voor bouwvergunningen worden vervolgens als volgt berekend. De uren voor het verstrekken van de bouwvergunningen worden uitgesplitst naar:

- a. Vooroverleg 3 uur.
- b. Lichte bouwvergunning 7 uur.
- c. Reguliere bouwvergunning 11 uur.

Deze uren zijn als volgt bepaald. Op basis van het werkproces is per vergunningtype een overzicht opgesteld. In dit overzicht zijn de stappen uit het werkproces opgenomen en is per stap aangegeven welke ambtenaar hierbij betrokken is. Hierbij kan het gaan om een administratief medewerker, bouwinspecteur, een constructeur of een andere betrokkene. Ook is per stap aangegeven hoeveel procent kans er is dat deze stap gezet moet worden. Sommige stappen moeten voor alle vergunningen worden gezet, zoals een toets op volledigheid. Voor andere stappen geldt dit niet. In een beperkt aantal gevallen is bijvoorbeeld sprake van een Rijks- of gemeentelijk monument, waardoor extra werk nodig is. Vervolgens is in minuten per stap en per betrokken ambtenaar aangegeven wat de verwachte inzet is.

Dit rapport is in 2004 opgesteld ter onderbouwing van de formatiebepaling voor bouwvergunningen (Rapport Berenschot, 29 april 2004). Er zijn van jaren ervoor of erna geen ervaringscijfers beschikbaar waarmee getoetst kan worden aan de werkelijkheid. Voor de onderbouwing van de legesaanpassing van 2006 is van deze cijfers gebruik gemaakt. De gegevens zijn echter niet exact overgenomen. Uit de analyse per processtap resulteert een gemiddelde totale duur van 7,8 uur voor de lichte bouwvergunning en van 12,8 uur voor de reguliere bouwvergunningen. Tevens is voor de onderbouwing van de inzet in uren in het raadsvoorstel van 2006 gebruik gemaakt van een steekproefsgewijze meting van de werkelijke tijd per type vergunning door de bouwinspecteurs.

De gemeente kent een urenregistratiesysteem (TIMS). In dit systeem worden uren geschreven op het product bouwvergunningen. Tijdregistratie vindt plaats voor de onderdelen voorbereiding, behandeling en toezicht. Doordat het aantal bouwvergunningen per periode bekend is, is het mogelijk de gemiddelde tijd per behandeling van een bouwvergunning te berekenen. Daarbij is geen onderverdeling

mogelijk naar type bouwvergunning (licht, regulier en 2 fasen). Begin 2007 is dit onderscheid wel aangebracht in het tijdregistratiesysteem, zodat dit in 2007 wel gebruikt kan worden.

Bij de toerekening van kosten voor de verlening van bouwvergunningen wordt gebruik gemaakt van uurtarieven. Deze uurtarieven worden ook gebruikt voor de kostenverdeling in de begroting en rekening van de gemeente. De doorbelaste kosten in deze uurtarieven betreffen:

- a. Automatisering.
- b. Centrale administratie.
- c. Documentatie.
- d. Huisvesting stadskantoor.
- e. Huisvesting VGZ.
- f. Facilitaire zaken, service, logistiek en inkoop.
- g. Personeelszaken.
- h. Concernpersoneelsaangelegenheden (kosten voormalig personeel).
- i. IZA premie voormalig personeel.

Kosten die geen direct of indirect verband hebben met de dienstverlening mogen niet worden doorberekend (Gemeentewet). In de jurisprudentie en bij de wetsbehandeling van de Gemeentewet worden daarbij onder andere de kosten van de personeelsfunctionaris genoemd (deel van onderdeel g; zie Memorie van Antwoord I, 3 juli 1989, Stb. 302). De kosten van voormalig personeel hebben eveneens geen relatie met de dienstverlening. De kosten van voormalig personeel zijn circa 10% van de totale doorbelaste kosten, dus 10% van de overheadcomponent op de gebruikte uurtarieven. Overigens zal component i (IZA premie voormalig personeel) in 2007 als gevolg van de nieuwe zorgwet vervallen en daarmee ook geen onderdeel meer uitmaken van de uurtarieven bouwleges.

In deze toerekening van kosten aan het uurtarief voor de bouwleges is geen rekening gehouden met een relatief hogere of lagere kostencomponent in relatie tot bouwvergunningen. Zo is het voorstelbaar dat voor bouwvergunningen een relatief zwaar beroep wordt gedaan op het archief, aangezien er per bouwdoossier veel gearchiveerd moeten worden, inclusief bouwtekeningen constructieberekeningen e.d.

De uurtarieven zijn vervolgens ingedeeld in vier categorieën op basis van salarisschalen:

a. 5 en lager	€ 34
b. 6, 7 en 8	€ 62
c. 9, 10 en 11	€ 75
d. 12 en hoger	€ 121

Voor het verstrekken van bouwvergunningen is het uurtarief onder b en c gecombineerd tot een gemiddeld tarief van € 70,- per uur.

Deze uitgangspunten resulteren in het raadsvoorstel van september 2006 in de gemiddelde kosten per aanvraag. Voor een lichte bouwvergunning is dat 7 uur x € 70,- = € 490,- en voor een reguliere bouwvergunning is dit 11 uur x € 70,- = €770,-. Bij de berekening van de te hanteren tarieven is uitgegaan van een gemiddelde bouwsom van € 20.000,- en een tarief van 2,3% voor de lichte bouwvergunning. Voor de reguliere bouwvergunning is geen gemiddelde bouwsom berekend, maar is wel aangegeven dat de bouwsommen zeer sterk uiteenlopen (van een garage tot een bouwplan voor 100 woningen). Er worden geen andere kosten aan de bouwleges toegerekend, zoals materiaalkosten of reiskosten.

De tarieven voor de lichte en reguliere bouwvergunning per augustus 2006 zijn samengevat in onderstaande tabel:

Lichte bouwvergunning	minimumbedrag	€ 126,50
	Bouwsom tot € 25.000	2,3%
Reguliere bouwvergunning	minimumbedrag	€ 126,50
	Bouwsom tot € 25.000	2,3 %
	Bouwsom € 25.000 - € 250.000	€ 575,- + 2,2 % (bouwsom - € 25.000)
	Bouwsom € 250.000 - € 2.500.000	€ 5.525,- + 1,85 % (bouwsom - € 250.000)
	Bouwsom € 2.500.000 - € 5.000.000	€ 47.150 + 1,42 % (bouwsom - € 2.500.000)
	Bouwsom € 5.000.000 - € 10.000.000	€ 82.650,- + 1,39 % (bouwsom - € 5.000.000)
	Bouwsom hoger dan € 10.000.000	€ 152.150,- + 1,20% (bouwsom - € 10.000.000)

De tarieven voor de vergunning in 2 fasen volgt dezelfde systematiek waarbij de uiteindelijke leges voor beide fasen een iets hoger tariefpercentage kent. Korthedshalve verwijzen wij voor de tarieven verder naar de vastgestelde verordening in de bijlage.

Nacalculatie en werkelijke baten en lasten

In de jaarrekening is de productsheet bouw- en sloopvergunningen opgenomen. In deze productsheet is informatie samengevoegd over een groep van gerelateerde vergunningen, waaronder sloopvergunningen, bouwvergunningen, monumentenvergunningen en sloopvergunningen en zijn tevens een aantal handhavingsinspanningen vermeld. De baten en lasten voor bouwvergunningen is in deze productsheet niet afzonderlijk aangegeven en kan ook niet gemakkelijk in de onderliggende administratie apart worden geanalyseerd. Op basis van deze gegevens is dus slechts een globaal beeld van de baten en lasten te construeren en kan de kostendekkendheid van de bouwvergunningen niet worden berekend.

De gegevens geven over de afgelopen jaren het volgende globale beeld:

	2004	2005	2006 (voorlopige gegevens)
Lasten	€ 1.709.211	€ 2.106.128	€ 2.049.854
Baten	€ 1.564.772	€ 1.605.361	€ 1.683.176
Verschil	€ -144.439	€ -500.767	€ -366.678

De aantallen begrote bouwaanvragen en de werkelijke bouwaanvragen spelen hierbij een belangrijke rol en zijn in het onderstaande overzicht samengevat:

	2004 begroot	2004 werkelijk	2005 begroot	2005 werkelijk	2006 begroot	2006 werkelijk
Totaal	570	607	607	512	570	627
Lichte bouwaanvragen	109	298	109	307	109	264
Bouwaanvragen regulier en 2 fasen	461	309	461	205	461	363

Het totale aantal werkelijke aanvragen wijkt 10% tot 20% af van het geprognosticeerde aantal. De afwijkingen zijn binnen de categorie lichte aanvragen en reguliere en 2-fase aanvragen veel groter. Het aantal lichte aanvragen is daarbij telkens hoger en soms fors hoger dan de prognose, terwijl het aantal reguliere en 2-fase aanvragen ieder jaar fors

achterblijft bij de prognose. Dit verklaart voor een belangrijk deel het verschil in baten en lasten. Juist de aanvragen met een hogere bouwsom genereren hogere baten, zoals uit de hiervoor genoemde tarieven blijkt.

Jaarlijks doet de afdeling een voorstel voor aanpassing van de bouwleges, op verzoek van de sector Middelen. In 2005 heeft er geen aanpassing van de bouwleges plaatsgevonden, in 2006 wel. Voor de onderbouwing van de toegerekende kosten worden nu niet op systematische wijze gegevens verzameld en vergeleken met voorgaande jaren.

De legeskosten worden jaarlijks geïndexeerd, hierbij wordt geen directe koppeling gelegd met de bouwambitie van de stad, de te verwachten hoeveelheid werk en externe ontwikkelingen (veranderende regelgeving) en vervolgens de bijbehorende formatie.

Verder wordt opgemerkt dat de bouwleges worden gebaseerd op de bouwsom. Door inflatie stijgt de bouwsom. Er hoeft daarom op deze leges geen inflatiecorrectie meer op het tarief plaats te vinden. Er is geen systeem van nacalculatie waarmee inzicht wordt gekregen in de werkelijke prestatie (werkelijk benodigd aantal uren) per type vergunning. Door het ontbreken van deze gegevens is het aanpassen van de legestoerekening niet goed mogelijk.

Opleggen van leges in de praktijk

Er is in de procesbeschrijving niet aangegeven dat de door de aanvrager aangegeven bouwsom gecheckt dient te worden. De bouwsom bepaalt het verschuldigde tarief. In de praktijk gebruikt de bouwinspecteur kengetallen om te zien of de opgegeven bouwsom realistisch is. Uit de steekproef is niet gebleken dat er regelmatig een wijziging in de bouwsom (en de daarover verschuldigde leges) wordt aangebracht.

De bouwkosten worden handmatig door de inspecteurs ingevoerd. Het systeem berekent vervolgens automatisch de legeskosten. De afdeling Planning, Control en Audits heeft in 2005 een audit uitgevoerd om te zien of in de praktijk ook de juiste leges worden geheven. Geconstateerd werd dat de koppeling tussen het bouwvergunningprogramma (BWT) en het financiële programma (DECADE) een knelpunt is en dat in de dossiers niet wordt vastgelegd dat de bouwsom en leges worden gecontroleerd door de bouwinspecteur.

Er is geen geautomatiseerde koppeling tussen het geautomatiseerde systeem van bouwaanvragen en het geautomatiseerde facturatiesysteem. Periodiek worden de facturen vergeleken met de legeskosten in het systeem. Dit is voor de 2006 enkel op jaarbasis gebeurd, in 2007 vindt er maandelijks een controle plaats. Doordat er een veelvoud aan menselijke handelingen moet worden verricht is de kans op fouten aanwezig. De brieven met de legeskosten worden niet in de historie van het systeem

bewaard. Er wordt telkens een lege template gegenereerd. Voor het maken van een factuur voor een bouwvergunning moeten er via de mail of via een geprinte notitie door tussenkomst van medewerkers gegevens uitgewisseld worden. Brieven worden handmatig op de i-schijf opgeslagen en vervolgens doorgemailed naar de administratie, alwaar de mail wordt geopend en de factuur wordt gemaakt en verzonden. Dit is persoonsgebonden. Er is geen koppeling met het programma DECADE (financiële programma).

1.4 Doelmatigheid van bouwvergunningverlening

ICT

Zoals hierboven al kort aangegeven, wordt nu gebruik gemaakt van de Centric applicatie BWT. In 2007 wordt een overstap voorzien naar het systeem SBA (StadsBeheerAdministratie). Redenen voor deze overstap zijn de mogelijkheden de managementinformatie te verbeteren en informatie over vergunningen (op termijn) op internet beschikbaar te stellen.

Gepland was dat dit eind 2006 ver gereed zou zijn (Raadsvoorstel ALV 28 september 2006). Op dit moment zijn er drie vergunningen die functioneren op SBA: de drank- en horecaverunning, de evenementenvergunningen en marktvergunningen. Op het moment van deze quick scan werd gewerkt aan het onderdeel handhaving. De overgang van bouwvergunningen stond gepland voor eind 2006 (Raadsvoorstel ALV 28 september 2006). Tijdens het onderzoek (april 2007) is een plan van aanpak vastgesteld voor overgang van bouwvergunningen naar SBA, het projectplan implementatie ICT ten behoeve van de WABO.

Het huidige systeem wordt door de medewerkers niet gebruiksvriendelijk gevonden. Daarvoor worden diverse redenen genoemd. Er ontbreken koppelingen met andere systemen. Er ontbreken functionaliteiten waardoor zaken als tijdschrijven weer in een ander systeem plaats moeten vinden. Verder is het gebruik en het opslaan van standaarddocumenten, voor onder andere correspondentie, omslachtig. Ten slotte vraagt het systeem het invullen of afvinken van veel velden, waarbij het moeilijk is een gemaakte fout of gemist veld op te sporen.

Stroomlijnen processen en vereenvoudiging van regelgeving

Het proces voor de verlening van de bouwvergunning is gedetailleerd beschreven. Deze beschrijving is per processtap geautomatiseerd (in BWT). De bij deze documenten behorende brieven, formulieren en andere documenten zijn echter deels gekoppeld aan dit geautomatiseerde systeem en gedigitaliseerd. Medewerkers worden wel gedwongen de geautomatiseerde stappen in het proces te volgen, maar deze komen niet geheel overeen met het beschreven werkproces. In de rapportage van de VROM-inspectie uit

2003 werd nog aangegeven dat er "nauwelijks werkprocessen zijn vastgelegd". Thans zijn de werkprocessen beschreven maar (nog) niet 1 op 1 verwerkt in het geautomatiseerde systeem. Gepland is om met de komst van een nieuw systeem de processen te herschrijven en dan 1 op 1 in te voeren in het nieuwe systeem.

Er zijn geen doorlooptijden per processtap vastgesteld. Ook is niet vastgesteld wat de gemiddelde werktijd per processtap is. Dit maakt het inschatten van capaciteitsconsequenties van een andere werkwijze als gevolg van nieuw beleid of nieuwe regelgeving lastig.

Voor de werkstroomverdeling wordt gebruik gemaakt van een indeling van de gemeente in regio's. De afdeling bestaat uit een administratief medewerker die de aanvragen inboekt en verdeelt over de bouwinspecteurs. Iedere bouwinspecteur heeft een regio en krijgt dus in principe de aanvragen die op zijn of haar regio betrekking hebben. Daarnaast vervangen de bouwinspecteurs elkaar onderling.

In het proces van vergunningverlening is in een aantal gevallen advies nodig van de brandweer, de milieudienst of de welstandscommissie. De adviezen van de brandweer en de milieudienst worden in de regel tijdig gegeven, dat wil zeggen binnen twee weken. Wel komt het daarbij voor dat het gegeven advies onvoldoende bruikbaar is voor de bouwinspecteur. In dergelijke gevallen is een gesprek nodig over het gegeven advies. Wordt dit gesprek niet op zeer korte termijn georganiseerd of levert het niet direct de benodigde duidelijkheid, dan levert dit vertraging op in het proces.

Op het terrein van welstandsbeleid is in de afgelopen periode een aantal maatregelen genomen om de regelgeving te vereenvoudigen en het proces van bouwvergunningverlening te versnellen. Deze maatregelen worden gememoreerd in de recente evaluatie van het welstandsbeleid (december 2006).

In de raadsvergadering van 20 december 2006 is besloten het welstandsbeleid niet van toepassing te verklaren op het industrieterrein Theodorushaven/Noordland voor een proefperiode van twee jaar. Op het moment van onderzoek werd tevens gewerkt aan een voorstel om eveneens voor een proefperiode een woonwijk 'welstandsvrij gebied' te verklaren. Dit betekent een vereenvoudiging van de procedure, omdat er geen welstandstoets voor bouwvergunningen in deze gebieden hoeft plaats te vinden.

De evaluatie van het welstandsbeleid heeft verder geleid tot het vereenvoudigen en versoepelen van de welstandstoetsing. In het voorstel aan de Raad worden hierbij de volgende punten genoemd:

- a. Wijzigingen in de hoofdstructuur van de Welstandsnota.
- b. Duidelijke criteria voor dakopbouwen.
- c. Verruiming van de mogelijkheden voor kleine bouwplannen (sneltoetscriteria).
- d. Verruiming van de ambtelijke bevoegdheid.

- e. De mogelijkheid tot het (her)benoemen van een burgerlid in de Welstandsmonumentencommissie.

Al in 2003 waren er sneltoetscriteria ingevoerd. De mogelijkheid is nu gerealiseerd dat bij het voldoen aan de sneltoetscriteria de ambtelijke secretaris van de welstandscommissie de aanvraag afhandelt. Dat betekent dat de aanvrager niet hoeft te wachten op een oordeel van de commissie die éénmaal per 14 dagen bijeenkomt.

Naar schatting worden er per week 2 – 3 aanvragen retour aan de aanvrager gestuurd in verband met onvolledigheid. Om de haalbaarheid van een bouwplan te toetsen wordt de aanvrager in staat gesteld een goede bouwaanvraag in te dienen; daartoe is vooroverleg mogelijk. Dit vooroverleg kost de aanvrager € 110,- en wordt bijgewoond door de bouwinspecteur en indien nodig ook door vertegenwoordigers van adviserende instanties.

Er zijn uit de quick scan geen aanwijzingen naar voren gekomen van een stelselmatig andere behandeling van bepaalde bouwaanvragen. Voor grotere bouwaanvragen van bedrijven wordt gewerkt via het bedrijvenloket. Het bedrijvenloket organiseert dan een startbijeenkomst met het bedrijf en de betrokken gemeentelijke afdelingen. Het samenspel tussen het bedrijvenloket en het bureau Vergunningen en Handhaving zorgt voor extra attentie binnen de afdeling bouw. Tegelijk gaat het hierbij vaak om complexere vergunningen die niet heel snel afgedaan kunnen worden. Mede hierdoor zijn geen stelselmatige opmerkelijke verschillen in de doorlooptijd tussen complexe en eenvoudiger bouwaanvragen aangetroffen.

De gemeente Bergen op Zoom is van plan in 2010 alleen nog bestemmingsplannen te hebben die jonger zijn dan 10 jaar (Verbeterplan VROM-taken, oktober 2003). Een aantal bestemmingsplannen is inmiddels vernieuwd. Het voordeel voor het proces van bouwvergunningen is dat heldere voorschriften het gemakkelijker maken een bouwvergunning te verlenen of te weigeren. Ook voor de klant maakt dit sneller duidelijk of een aanvraag gehonoreerd zal kunnen worden. In het kader van deze quick scan kon niet worden beoordeeld in hoeverre alle bestemmingsplannen per 2010 inderdaad jonger dan 10 jaar zullen zijn.

De mandatering is geregeld op het niveau van bureauhoofd; hierdoor ontstaat de lijn: medewerker-coördinator-bureauhoofd. De controle op de af te geven vergunning is echter feitelijk neergelegd bij de coördinator vergunningen en handhaving. Het is niet duidelijk waarom er niet voor wordt gekozen door te mandateren tot en met het niveau van coördinator en/of geheel of gedeeltelijk naar de bouwinspecteurs.

Er wordt niet actief gestuurd om het uitvalpercentage bij vergunningaanvragen te verkleinen.

Klanttevredenheid

Er zijn in beperkte mate gegevens bekend over de klanttevredenheid. Deze gegevens worden onder andere verkregen via de gemeentepelling (Gemeentepelling 2005), maar zeggen vooral iets over de baliefunctie, de klantvriendelijkheid van gemeentelijke ambtenaren en de telefonische bereikbaarheid. Bouwvergunningen worden vaak schriftelijk aangevraagd en de contacten verlopen niet alleen via de balie. De gegevens over klanttevredenheid zijn daardoor minder bruikbaar voor de evaluatie van de klanttevredenheid over het proces bouwvergunningen.

Bergen op Zoom heeft deelgenomen aan een vergelijkend onderzoek naar de publieke dienstverlening (benchmarking publiekszaken, NPS/NIPO Commerce). Daarin wordt onder andere de snelheid voor het verlenen van een lichte en een reguliere bouwvergunning vergeleken met het gemiddelde van 63 andere gemeenten (% sneller dan 28 dagen). Voor Bergen op Zoom zijn de gegevens niet beschikbaar en daarom niet in het onderzoek meegenomen.

Doelmatige inzet van personele capaciteit

De VROM-inspectie gaf in 2003 als verbeterpunt aan: "het opstellen en vaststellen van jaarlijkse programma's op de terreinen bouwen, milieu en ruimtelijke ordening, waarin de doelstellingen/beoogde resultaten, een omschrijving en de planning van de activiteiten, het benodigde budget en capaciteit zijn opgenomen". Tijdens onze quick scan hebben wij geen doorvertaling van deze jaarlijkse programma's naar het terrein van de bouwvergunningen aangetroffen. Er wordt op dit moment niet met een doelgericht uitvoeringsprogramma gewerkt dat sturing geeft aan de uitvoering en gericht is op het bereiken van beleidsdoelstellingen. Er werd tijdens het onderzoek gewerkt aan een bouwbeleidsplan. Gepland is dat dit plan in april 2007 gereed is. Omdat bij afronding van dit onderzoek nog geen vastgesteld bouwbeleidsplan beschikbaar was, is vooralsnog onduidelijk in hoeverre het bouwbeleidsplan beantwoordt aan het hierboven geformuleerde verbeterpunt.

Bij de raming van personele inzet wordt vanaf 1999 uitgegaan van 1350 uur per fte per jaar. De handleiding overheidstarieven 2007 gaat uit van 1364 uur per fte per jaar. De gehanteerde planbare inzet per medewerker in Bergen op Zoom komt dus vrijwel overeen met deze handleiding.

Er is geen sprake van stroomlijning van de vergunningprocessen in termen van front- mid- en backoffice naar aard van de vergunningen. De bouwinspecteurs zijn ingedeeld in regio's en vervangen elkaar onderling bij afwezigheid, ziekte en ook bij pieken in het aantal aanvragen in een bepaalde regio. Er zijn geen afspraken met collega's buiten het cluster om in te springen bij pieken in het aantal aanvragen. Deze op het eerste gezicht

vrij starre regio-indeling is in de praktijk echter minder star. Er is een verdeling gemaakt in taken voor de frontoffice en de backoffice. Verder is een senior medewerker ingedeeld voor het bedrijventerrein, maar deze medewerker springt ook vaak in bij complexe aanvragen van bedrijven buiten zijn eigen regio.

Conclusies en aanbevelingen

Inleiding

In dit hoofdstuk worden conclusies geformuleerd die antwoord geven op de gestelde onderzoeksvragen. Vervolgens zijn per onderzoeksvraag aanbevelingen geformuleerd.

In deze quick scan naar bouwvergunningen in de gemeente Bergen op Zoom stonden de volgende vragen centraal:

- a. Worden de vergunningen verstrekt binnen de in de wetgeving vastgestelde termijn?
- b. Is er zowel voor wat betreft de directe kosten als de toegerekende kosten van overhead, een duidelijk oorzakelijk verband tussen de aard van de geleverde prestaties en de aard en omvang van de toegerekende kosten (rechtmatigheid)?
- c. Worden de mogelijkheden tot (verbetering van) doelmatigheid ten volle benut?

Het onderzoek is uitgevoerd op basis van een quick scan. Daarbij is de volgende aanpak gevolgd. Er is met de gemeentelijke organisatie een startbijeenkomst gehouden. Vervolgens is er op basis van de onderzoeksvragen een normenkader opgesteld. Er zijn diverse documenten en dossiers bestudeerd en een aantal betrokken medewerkers is geïnterviewd. Na deze onderzoeksstappen zijn de voorlopige resultaten geformuleerd. Vervolgens is willekeurig een steekproef van bouwvergunningdossiers getrokken. Op basis van deze gegevens is een rapport van bevindingen voorgelegd aan de ambtelijke organisatie. Op basis van de verkregen bevindingen zijn de conclusies en aanbevelingen geformuleerd.

Termijnen

De eerste onderzoeksvraag luidt: "Worden de bouwvergunningen verstrekt binnen de in de wetgeving vastgestelde termijn?"

Conclusies

Er zijn termijnoverschrijdingen bij de verstrekking van bouwvergunningen. De mate waarin termijnoverschrijdingen voorkomen is waarschijnlijk groter dan uit eerdere rapportages blijkt. Het VROM-rapport uit 2003 ging uit van 10 overschrijdingen en een interne analyse op basis van de postregistratie kwam op een totaal van 5 overschrijdingen. Uit onze steekproef van 44 vergunningen bleken er echter 5 overschrijdingen te zijn. Voor het totale aantal van circa 600 vergunningen ligt het aantal overschrijdingen daarom waarschijnlijk hoger dan de eerder vermelde 5 of 10 vergunningen.

Met het huidige geautomatiseerde systeem kan geen managementinformatie worden verstrekt over het aantal termijnoverschrijdingen of het aantal dreigende termijnoverschrijdingen. Dit maakt sturing van het management op het voorkomen van termijnoverschrijdingen onmogelijk. Overigens betrof de geconstateerde overschrijding meestal slechts enkele dagen. De oorzaak was veelal gelegen in de samenloop van verschillende wettelijke regimes.

Aanbevelingen

Realiseer een systeem dat het bewaken van termijnoverschrijdingen mogelijk maakt. Let daarbij vooral op bouwvergunningprocessen die samenlopen met andere wettelijke regimes, zodat hierbij zo min mogelijk proceduretijd verloren gaat.

Kostentoerekening

De tweede onderzoeksvraag luidde: "Is er zowel voor wat betreft de directe kosten als de toegerekende kosten van overhead, een duidelijk en oorzakelijk verband tussen de aard van de geleverde prestaties en de aard en omvang van de toegerekende kosten?"

Het systeem van kostentoerekening behoeft op een aantal punten verbetering. Uitgangspunt in Bergen op Zoom is kostendekkende legestarieven. Dat betekent dat de kosten duidelijk moeten zijn. Deze kosten zijn voor de bouwvergunningen gebaseerd op de in te zetten uren vermenigvuldigd met een uurtarief. De Rekenkamer heeft geen transparante onderbouwing van de kosten voor de bouwvergunningen aangetroffen. De in te zetten uren konden tot voor 2007 aan de hand van het urenregistratiesysteem niet achteraf worden vergeleken met de werkelijke inzet. Vanaf 2007 is dit wel mogelijk en ook noodzakelijk om een goed inzicht in de werkelijke kosten te kunnen behouden. Voor het uurtarief wordt gebruik gemaakt van het betrokken uurtarief uit het systeem van kostenverdeling. Voor enkele componenten geldt dat deze niet in de tariefsberekening mogen worden betrokken.

Aanbevelingen

Stel een notitie op over de toerekening van kosten aan de bouwleges en gebruik deze notitie als basis voor een jaarlijkse nacalculatie en eventuele aanpassingen van de tarieven van bouwleges. Maak ieder jaar een nacalculatie voor bouwvergunningen, waarbij de geplande inzet in uren wordt vergeleken met de werkelijke inzet en de legeskosten gebaseerd kunnen worden op de werkelijke inzet. Vergelijk bij deze nacalculatie tevens de kosten en opbrengsten per type bouwvergunning en stel op basis hiervan het percentage van kostendekkendheid vast. Stem het tarief voor het komende jaar af op de te verwachten aantallen bouwvergunningen, de inzet in uren en een kostendekkendheid van 100%. Rapporteer over het resultaat aan College en Raad. Houdt bij de vaststelling van het tarief als percentage van de bouwsom geen rekening

met inflatie, de bouwsom waarover bouwleges worden geheven is immers al onderhevig aan inflatie.

Doelmatigheid

De derde onderzoeksvraag was: "Worden de mogelijkheden tot (verbetering van) doelmatigheid ten volle benut?"

De gemeente heeft oog voor het vereenvoudigen van regelgeving bij bouwvergunningen, kan nog kansen benutten om processen verder te stroomlijnen en kan vooral de doelmatigheid vergroten door ICT-mogelijkheden beter te benutten.

De gemeente heeft oog voor het vereenvoudigen van regelgeving bij bouwvergunningen. Voorbeelden hiervan zijn de invoering van sneltoetscriteria voor welstand en de mandatering hiervoor aan de ambtelijk secretaris van de welstandscommissie. Daarnaast zijn welstandvrije gebieden aangewezen, wordt een pilot voorzien om deze welstandsvrije zones ook in woonwijken toe te passen en is op een aantal punten de welstandstoetsing versoepeld. Er is tevens vooroverleg mogelijk om de haalbaarheid van een bouwplan vooraf te toetsen met betrokken ambtenaren.

De gemeente kan nog kansen benutten om het proces verder te stroomlijnen. Het nu beschreven werkproces is zeer gedetailleerd, bestaat uit een groot aantal stappen en is niet voor 100% gelijk aan de stappen in het geautomatiseerde systeem. De mandatering is geregeld op het niveau van bureauhoofd. Op dit moment wordt ingeschat dat er 2 tot 3 aanvragen per week retour naar de aanvrager gaan in verband met onvolledigheid. De werkstroomverdeling is nu primair gericht op de regio-indeling en in de praktijk ook op type en mate van complexiteit van de aanvraag.

De ICT-mogelijkheden worden voor het proces van bouwvergunningverlening niet ten volle benut. Het huidige systeem wordt door betrokken medewerkers gekenmerkt als niet gebruikersvriendelijk. Het systeem levert geen managementinformatie over (dreigende) termijnoverschrijdingen en er is geen koppeling mogelijk met het financiële systeem in verband met facturering.

Aanbevelingen

Aanbevolen wordt op dezelfde wijze als voorheen oog te blijven houden voor mogelijke vereenvoudigingen van regelgeving bij bouwvergunningen.

Het proces van bouwvergunningverlening kan nog verder worden verbeterd door daar waar mogelijk onderdelen te mandateren naar lagere niveau's in de organisatie. Verder kan de informatie aan aanvragers worden verbeterd om zo onvolledige aanvragen te voorkomen. De tijd die nu wordt gestoken in het beoordelen en retour zenden van

aanvragen kan daarmee lager worden en de klanttevredenheid hoger. Voorts wordt aanbevolen de huidige werkstroomverdeling te heroverwegen. De voor een deel al in de praktijk gegroeide verdeling van aanvragen over de medewerkers naar type en complexiteit van de aanvraag en de verdeling in front- en backoffice kan zo worden geoptimaliseerd en (deels) geformaliseerd.

De overgang naar een nieuw geautomatiseerd systeem biedt belangrijke verbeterkansen. Het nieuwe systeem dient managementinformatie te leveren over dreigende termijnoverschrijdingen. Het systeem dient gebruikersvriendelijker te zijn. Tevens is een koppeling met het financiële systeem nodig, zodat een groot aantal handelingen in het kader van facturering overbodig worden en foutkansen worden vermeden. Ten slotte wordt aanbevolen het werkproces te vereenvoudigen en zonder verschillen in het nieuwe geautomatiseerde systeem in te voeren.

3. Bestuurlijke reactie College van B&W

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van de conceptrapportage van de Quick scan bouwvergunningen die in uw opdracht is uitgevoerd door PricewaterhouseCoopers Advisory. In het kader van het bestuurlijk hoor en wederhoor geven wij graag onze reactie op de onderzoeksbevindingen, conclusies en aanbevelingen.

De rapportage bevat een aantal bevindingen die wij in een eerder stadium hebben onderkend en die inmiddels al hebben geleid tot verbeteracties. Zo is het ontbreken van de koppeling tussen het vergunningenregistratie systeem BWT4all en het financiële programma Decade voor ons een belangrijk motief geweest om voor een ander vergunningenregistratie systeem te kiezen. Bij de oriëntatie op een nieuw registratie systeem is daarnaast uitdrukkelijk gekeken naar de mate waarin snel, eenvoudig en betrouwbaar management informatie kan worden verkregen en een goede termijn bewaking kan worden gewaarborgd.

Inmiddels is gestart met het implementeren van het nieuwe systeem (SBA). Ter voorbereiding op de implementatie worden alle werkprocessen opnieuw bekeken en waar mogelijk vereenvoudigd. De processen zullen één op één worden ingevoerd in het systeem. Wij streven ernaar dat op 1 januari 2008 het systeem voor een groot deel van de vergunningen ingericht en operationeel is. De koppeling van SBA met Decade is inmiddels gerealiseerd.

De rapportage bevat daarnaast een aantal conclusies en aanbevelingen die stimuleren tot het verder verbeteren van onze bedrijfsvoering. In dat kader wordt ten aanzien van de opbouw van het uurtarief het volgende opgemerkt. De opbouw van het uurtarief is een complexe samenstelling van loonkosten en kosten van overhead. Gelet op onze organisatie is het uurtarief opgebouwd uit veel verschillende componenten maar naar onze mening daarmee niet on-transparant. De aanbeveling om een notitie op te stellen over de kostentoerekening aan bouwleges zet aan tot de overweging om deze kostentoerekening onderdeel te laten uitmaken van de heffingsregeling.

De laatste aanbeveling in het kader van de kostentoerekening suggereert overigens dat op de legestarieven een inflatiecorrectie wordt toegepast. Wij merken op dat dit niet wordt gedaan voor de tarieven die zijn gebaseerd op bouwkosten; er wordt terecht geconcludeerd dat de bouwkosten door de markt al worden geïndexeerd.

Het rapport bevat ook enkele bevindingen en conclusies die wij niet geheel kunnen onderschrijven. Zo wordt gesteld dat vòòr 2007 de ingezette uren achteraf niet konden worden vergeleken met de werkelijke inzet. Deze conclusie onderschrijven wij niet volledig. Ook vòòr 2007 is in de urenregistratie inzichtelijk hoe uren worden besteed aan bouwvergunningverlening, zij het niet per bouwvergunning. Een nacalculatie op detailniveau is niet mogelijk, maar wel op het totaal per type vergunning. Vanaf 2007 is het onderscheid per type vergunning niet meer opgenomen in de urenregistratie maar is gekozen voor een onderscheid in activiteiten. Uren besteed aan

bouwvergunningverlening worden vanaf 2007 geschreven op de activiteiten *voorlichting, in behandeling* en *toezicht*. De uren die besteed worden aan de constructieve toetsen en welstand zijn ook inzichtelijk.

Per type vergunning wordt tweemaal per jaar een steekproef gehouden om de tijdsbesteding te meten. Deze gegevens zullen in het vervolg schriftelijk worden vastgelegd zodat deze gegevens kunnen worden gebruikt voor de jaarlijks nacalculatie.

In de rapportage wordt daarnaast geconstateerd dat in 5 van de 44 gevallen sprake is van termijnoverschrijding. De steekproef die is genomen is onvoldoende groot om een betrouwbaar aantal termijnoverschrijdingen te voorspellen voor het totaal aantal bouwvergunningen van ca. 600 per jaar. Waarschijnlijke aantallen passen naar onze mening niet in een rapportage die op feitelijke constatering wordt gebaseerd.

Wij constateren bij het doornemen van de resultaten van de steekproef dat in alle gevallen waarbij de termijn wordt overschreden sprake is van een koppeling met andere wetgeving. Zoals de woningwet stelt, is de wettelijke vastgelegde behandeltermijn niet van toepassing indien de aanvraag samenloopt met een procedure op grond van bijvoorbeeld de wet op de Ruimtelijke Ordening, de wet Milieubeheer en/of de Monumentenwet. De aanvraag om bouwvergunning moet in die gevallen worden aangehouden en mag niet worden verleend. Indien de wettelijke aanhouding niet in acht wordt genomen is er sprake van het onrechtmatig afgeven van een beschikking. Het gros van de aanvragen behoeft niet te worden aangehouden. Hiervoor geldt een *lex silencio positivo*; indien de behandeltermijn wordt overschreden dan ontstaat een toestemming van rechtswege. In geen van de onderzochte dossiers is hiervan sprake.

Met de vaststelling van de wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) beoogt de wetgever overigens de procedures van de verschillende vergunningen en toestemmingen te integreren. Indien er sprake is van meerdere toestemmingen op grond van verschillende wetgeving (bijvoorbeeld een bouwvergunning, een vrijstelling van het bestemmingsplan en een milieuvergunning) dan wordt hier in de toekomst één wettelijke termijn voor gesteld.

Samenvattend beschouwen wij de conceptrapportage als een positieve rapportage met voor onze organisatie leerzame punten en nuttige aanbevelingen. Wij onderschrijven voor het overgrote deel de conclusies en aanbevelingen, maar plaatsen wel de volgende kanttekeningen:

A worden de vergunningen verstrekt binnen de in de wetgeving vastgestelde termijn?

De in de steekproef betrokken dossiers laten in een aantal gevallen een termijn overschrijding zien, maar deze komt voort uit verplichte wettelijke koppelingen met andere wetgeving.

B Is er zowel voor wat betreft de directe kosten als de toegerekende kosten van overhead, een duidelijk oorzakelijk verband tussen de aard van de geleverde prestaties en de aard en omvang van de toegerekende kosten (rechtmatigheid)?

Het systeem van kostentoe rekening behoeft op een aantal punten verbetering. Hoewel het uurtarief een complexe opbouw kent is het daarmee naar onze mening niet on-transparant. In

overleg met de afdeling financiën wordt gekeken naar verbetermogelijkheden.

C worden de mogelijkheden tot (verbetering van) doelmatigheid ten volle benut?

Een aantal verbeterpunten zijn in een eerder stadium onderkend door de organisatie wat er toe heeft geleid over te gaan naar een nieuw geautomatiseerd systeem (SBA). Daarnaast biedt de komst van de omgevingsvergunning belangrijke kansen in de vorm van verbetering van dienstverlening (1-loket) en afstemming van werkprocessen. Hier wordt binnen de organisatie volop aan gewerkt.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

secretaris,

burgemeester,

Drs. A. Haasnoot

Drs. J.M.M. Polman

4. Nawoord Rekenkamer West-Brabant

Het College geeft aan een aantal bevindingen te hebben onderkend en het doet ons genoegen dat hierbij concreet wordt aangegeven hoe aanbevelingen op het terrein van de doelmatigheid nu al worden opgepakt en meegenomen. Daarnaast wordt bij de kostentoe rekening aangegeven dat verbeterpunten zullen worden bezien. Wij achten dit vanuit een oogpunt van transparantie ook noodzakelijk.

Wat betreft de termijnoverschrijdingen merken wij op dat het nu aangetroffen aantal van 5 overschrijdingen op een totaal van 44 verhoudingsgewijs aanzienlijk hoger is dan in de eerdere VROM-rapportage is aangegeven (10 van de ca. 600). Dit aangetroffen aantal is voldoende basis voor onze conclusies en aanbevelingen. Dat de termijnoverschrijdingen veelal samenhangen met de samenloop met andere wettelijke regimes is in ons rapport reeds geconstateerd. Daarmee is in eerste instantie ook duidelijk dat het optimaliseren van deze samenloop bepalend is voor de wijze waarop en de mate waarin de bouwvergunningtermijnen kunnen worden bekort.

Bijlagen

- A. Overzicht geïnterviewde personen
- B. Normenkader
- C. Normenkader steekproef dossiers
- D. Gegevens steekproef
- E. Overzicht gebruikte documenten
- F. Tussentijdse verhoging legestarieven bouwvergunningen

A. Overzicht geïnterviewde personen

In de onderstaande tabel zijn de geïnterviewde personen opgenomen.

Mw. H.J. van Blitterswijk	Hoofd bureau handhaving en vergunning
Mw. A.M.A. Vrijenhoek	Hoofd Bedrijvigheid, Toerisme en Vergunningen
Mw. C.C. van Wijngaarden	Coördinator Cluster Bouwen
Dhr. R.J.B.G. Roskam	Financieel adviseur sector Middelen (voor R.O. en Bouw)

B Normenkader

Per onderzoeksvraag zijn de normen of criteria aangegeven. Is er sprake van een onomstreden norm dan is dit aangeduid met een (N). Is er sprake van een advies, dan is dit aangegeven met een (A).

Worden de vergunningen verleend binnen de in de wetgeving vastgestelde termijnen? Zo nee, wat zijn hiervan de oorzaken en op welke wijze kan hierin verbetering worden gebracht?
De vergunning wordt binnen de gestelde termijn verleend. (N)
Er wordt door alle medewerkers gebruik gemaakt van een dezelfde eenduidige checklisten voor de afhandeling van bouwvergunningaanvragen. (A)
Er is sprake van een werkstroomverdeling. (A)
Er is sprake van een tussenvoorraad van één tot twee weken. (A)
Het proces van vergunningverlening is per processtap beschreven. (A)
Het geautomatiseerde systeem is in overeenstemming met deze processtappen ingericht. (A)
De doorlooptijden zijn per processtap vastgesteld. (A)
Het aantal aanvragen retour in verband met onvolledigheid. (A)
Er is sprake van voortgangsbewaking. (A)
Er is geen onderscheid in termijnoverschrijding tussen projecten met en zonder gemeentelijk belang, bedrijfsgebouwen en woongebouwen of per grootteklasse. (N)
Overige mogelijke oorzaken termijnoverschrijding. (A)

<p>Rechtmatigheid: is er –zowel voor wat betreft de directe kosten als de toegerekende kosten van overhead- een duidelijk en oorzakelijk verband tussen de aard van de geleverde prestaties en de aard en omvang van de toegerekende kosten?</p>
<p><u>Normen voor de opzet van het toerekeningssysteem:</u></p>
<p>Er is een cijfermatige onderbouwing per processtap van de leges, waardoor blijkt in welke mate door heffingen welke uitgaven gedekt zouden moeten worden (Hoge Raad, 31 maart 1999). (N)</p>
<p>De doorrekening van kosten van andere afdelingen is vastgelegd en herleidbaar en daarbij worden dezelfde uitgangspunten gehanteerd. (N)</p>
<p>Het systeem van doorberekening voldoet aan de eisen die hier vanuit wet- en regelgeving aan gesteld worden, specifiek gelden de volgende normen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indirecte kosten in enig verband met de dienstverlening mogen worden toegerekend (bijv. leiding van de afdeling), niet de kosten die geen verband hebben met de dienstverlening (bijv. beleidsvoorbereiding, kosten personeelsfunctionaris) (N). - De omvang van de doorberekende kosten zijn niet hoger dan de daadwerkelijk gemaakte kosten (art. 229, lid 1, Gemeentewet) (N). - De onderliggende tarieven wijken niet fors af van de maximale hoogte uit de Handleiding Overheidstarieven. (A)
<p><u>Normen voor de toepassing van het legessysteem:</u></p>
<p>Er wordt een systeem van urenregistratie gehanteerd of er is een ander systeem aanwezig waaruit het daadwerkelijk aantal uren per processtap en per vergunning blijkt. (N)</p>
<p>Aan de hand van een systeem van nacalculatie wordt inzicht verkregen in de werkelijke prestatie per type vergunning. De resultaten van deze nacalculatie worden gebruikt om de legestoerekening aan te passen. (A)</p>
<p>Aan de hand van dit inzicht wordt gerapporteerd over kengetallen en prestaties rond bouwvergunningen. (A)</p>
<p>Er is een check op de getrouwheid van de bouwsom. (A)</p>

<p>Doelmatigheid: worden de mogelijkheden tot (verbetering van) doelmatigheid te volle benut? In dit kader wordt gevraagd om ten minste inzicht te geven in de stand van zaken/ontwikkelingsmogelijkheden m.b.t.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vereenvoudiging regelgeving; 2. stroomlijnen processen; 3. benutting mogelijkheden ICT.
<p><u>ICT aandachtspunten:</u></p> <p>Er is een geautomatiseerd systeem waaruit rapportages kunnen worden gegenereerd met daarin informatie over het aantal aanvragen en bijbehorende bouwsom, het aantal verstrekte vergunningen. (A)</p>
<p>De registratiesystemen zijn onderling verbonden. (A)</p>
<p>Er is een eenduidig facturatie systeem. (A)</p>
<p>Er is controle op de volledigheid van de facturering. (A)</p>
<p>Medewerkers kenmerken de gebruikersvriendelijkheid van het geautomatiseerde systeem als ten minste ruim voldoende. (A)</p>
<p><u>Aandachtspunten stroomlijnen processen en vereenvoudiging regelgeving:</u></p>
<p>De mandatering is geregeld met een mandateringsbesluit. (A)</p>
<p>De bestemmingsplannen zijn geactualiseerd. (A)</p>
<p>Het aantal ingediende bezwaarschriften in de periode 2004-2006. (A)</p>
<p>Mogelijkheden uitvalpercentage te verkleinen worden goed benut: zoals goede baliefunctie, duidelijke voorlichting, doelgroepen communicatie, goede informatie voorafgaand aan start procedure. (A)</p>
<p>Klanttevredenheid wordt periodiek gemeten en verbeterpunten worden opgepakt. (A)</p>
<p>Vergunningen die evident passen in welstandsbeleid worden niet apart getoetst. (A)</p>
<p><u>Doelmatige inzet van personele capaciteit:</u></p>
<p>De ontwikkeling van de productiviteit per medewerker (directe uren per medewerker) ligt op of boven de landelijke benchmark (Handleiding overheidstarieven 2007). (A)</p>
<p>De gemeente beschikt over een flexibel systeem om pieken en dalen in de bouwvergunningverlening op te vangen. (A)</p>
<p>Er worden kengetallen bijgehouden om personele inzet (uren) en prestaties te meten, te vergelijken met andere gemeenten en zo nodig hierop te sturen. (A)</p>

Eventuele toekomstige ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op het proces (invoering omgevingsvergunning, eisen vanuit handhaving etc.). (A)

C Normenkader steekproef dossiers

<p>Bouwdossier Gemeentegebouw of voor gemeente belangrijk bedrijf: ja/ nee Bouwvergunning: licht/ regulier (1 of 2 fasen): Naam + kenmerk: Datum afgifte vergunning: Doorlooptijd: Termijn aanvraag verlengd: ja/ nee Overschrijding doorlooptijd: (norm licht: 6 weken, regulier 12 weken, met de mogelijkheid om deze eenmalig met 6 weken te verlengen)</p>	
.01	<p>Compleetheid dossier:</p> <ul style="list-style-type: none">- Tekeningen.- Aanvraagformulier.- Correspondentie.- (kopie) Vergunning.- Adviezen betrokken diensten (milieudienst, brandweer).- Ondertekening vergunning is conform mandatering.- Checklist bij toetsing bij dossier gevoegd.- Controle rapporten tijdens en na bouwproces.
.02	<p>Legeskosten:</p> <ul style="list-style-type: none">- De berekening van de kosten is conform de legesverordening.- De juistheid van de berekening is gecontroleerd.
.03	<p>Proces:</p> <ul style="list-style-type: none">- De afgifte van de vergunning heeft overeenkomstig de vastgelegde processtappen plaatsgevonden.
.04	<p>Geautomatiseerd systeem en urenregistratie:</p> <ul style="list-style-type: none">- De dossiergegevens zijn terug te vinden in het geautomatiseerde systeem.- De uren voor de vergunningafgifte zijn geregistreerd.

.05 Feitelijk bestede tijd vanaf ontvangst aanvraagformulier tot en met afgifte vergunning):

- Fase 1.
- Fase 2.
- In rekening gebrachte leges.

D Gegevens steekproef

NB: Deze bijlage is i.v.m. een afwijkende bestandsvorm niet in deze PDF-versie van de rapportage opgenomen. Geïnteresseerden kunnen een exemplaar aanvragen bij het secretariaat van de Rekenkamer.

E Overzicht gebruikte documenten

Titel	Datum	Organisatie/Bron
Raadsvoorstel en -besluit: Evaluatie Welstandsnota Bergen op Zoom	20 december 2006	Gemeente Bergen op Zoom
Beleidskader 2008-2011 Bergen op Zoom	24 april 2007	Gemeente Bergen op Zoom
Reglement van orde voor de welstandscommissie van de gemeente Bergen op Zoom	20 december 2006	Gemeente Bergen op Zoom
Raadsvoorstel en -besluit: Administratieve Lastenverlichting	28 september 2006	Gemeente Bergen op Zoom
Eindrapportage; Uitvoeringsplan vereenvoudiging van gemeentelijke regelgeving Bergen op Zoom	13 april 2006	SIRA Consulting
Rapportage Inspectie VROM regelgeving en beleid	April 2003	VROM inspectie regio Zuid
Verbeterplan VROM-taken	Oktober 2003	Gemeente Bergen op Zoom
Procesbeschrijvingen Bouwvergunning	2004	Gemeente Bergen op Zoom
Productsheets jaarrekening 2004, 2005 en 2006	2004, 2005, 2006	Gemeente Bergen op Zoom
Werkprocesanalyse en formatiebepaling bouwvergunningen sector ruimtelijke ontwikkeling en beheer	29 april 2004	Bureau Berenschot
Prognose bouwleges 2006-2010 (interne notitie)	28 juli 2006	
Overzicht tijdsbeslag per processtap diverse vergunningen (interne notitie)	2004	
Memo interne controle baten bouwleges	2005	Afdeling planning, control en audits gemeente Bergen op Zoom
Projectplan Implementatie ICT ten behoeve van de WABO	18-4-2007	Gemeente Bergen op Zoom

Brief op maat 2006, verkorte rapportage benchmarking publiekszaken voor de gemeente Bergen op Zoom	November 2006	TNS/NIPO Commerce i.s.m. SGBO
Gemeentepeiling 2005, Gemeentelijke Dienstverlening gemeente Bergen op Zoom	December 2005	Eenheid Onderzoek en Statistiek, gemeente Bergen op Zoom

F Tussentijdse verhoging legestarieven bouwvergunningen

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. Vast te stellen van de aangehechte *Verordening tot 2^e wijziging van de Legesverordening 2006* inzake een verhoging van de leges voor bouwaanvragen met 15% en een aanpassing van paragraaf 5.2 en 5.3 van Hoofdstuk 5 van de "tarieventabel leges 2006".
2. Te besluiten dat dit besluit in werking treedt op 1 oktober 2006.

Inleiding

In het collegeprogramma hebben wij als één van de speerpunten van ons beleid vastgelegd dat gestreefd moet worden naar kostendekkendheid van activiteiten waarvoor de burger en/of bedrijven leges of andere belastingen betalen. Dit geeft ons aanleiding de huidige legestarieven en de daarmee samenhangende inkomsten voor bouwvergunningen opnieuw te bezien.

Naast een analyse van inkomsten richten wij ons tevens op een verdere efficiency in de werkprocessen om een grotere mate van kostendekkendheid te bereiken. Zo zal op korte termijn een nieuw softwareprogramma voor vergunningen worden geïmplementeerd en worden regels, processen en werkwijzen kritisch tegen het licht gehouden.

Het gegeven dat de legestarieven voor bouwvergunningen niet kostendekkend zijn is één van de oorzaken van een tekort dat verwacht wordt op legesinkomsten voor bouwvergunningen in 2006. Een tweede oorzaak van dit tekort wordt veroorzaakt door een gespannen woningmarkt en een daarmee samenhangende achterblijvende bouwproductie. Op basis van de prognose van woningbouwproductie worden er dit jaar ca. 250 projectmatige woningen minder geproduceerd dan verwacht. Dit betekent een derving van ca. € 400.000,- aan bouwleges voor 2006. Daarentegen zijn er in het eerste half jaar van 2006 meer kleinere aanvragen in behandeling genomen dan geprognosticeerd. Deze aanvragen kosten naar verhouding vrij veel tijd en zijn op basis van de huidige tarieven niet kostendekkend.

Beoogd maatschappelijk effect/doelstelling

Door efficiencymaatregelen en door een tussentijdse verhoging van de tarieven wordt een beter jaarresultaat behaald. Voor 2007 zal kritisch worden gekeken naar de verwachte productie, opbrengsten en kosten teneinde het product bouwvergunningen nog verder kostendekkend te maken.

Uitwerking voorstel

Uit cijfers van de "Vereniging Eigen Huis" (VEH) blijkt dat de legestarieven in de gemeente Bergen op Zoom voor wat betreft bouwvergunningen onder het landelijke gemiddelde liggen. Dit gemiddelde is tot stand gekomen door vergelijking van de legestarieven van 40 middelgrote gemeenten. De cijfers van VEH betreffen de tarieven van 2005 en treft u als bijlage aan. In de hierna volgende tabel is aangegeven hoe de tarieven in Bergen op Zoom zich verhouden tot de gemiddelde tarieven in de regio.

berekening bouwleges 2005 (in €)

	<i>lichte vergunning (dakkapel€ 10.000)</i>	<i>reguliere vergunning (aanbouw, € 45.500)</i>	<i>reguliere vergunning (nieuwbouw woning, € 130.000)</i>
<i>Tholen</i>	227,00	1.134,00	2.452,00
<i>Etten-Leur</i>	317,25	1.016,95	2.278,70
<i>Goes</i>	160,87	1.134,27	2.484,18
<i>Moerdijk</i>	186,10	729,10	2.038,60
Landelijk gemiddelde 2005	228,67	1.025,00	2.814,00
Bergen op Zoom 2005	200,00	939,50	2.545,00
+15% tarief Bergen op Zoom	230,00	1.026,00	2.885,00

Algemeen

In 2004 is een onderzoek uitgevoerd waarbij onder andere per product een inschatting is gemaakt van daadwerkelijk bestede uren. Dit resulteert in de volgende cijfers per aanvraag:

Vooroverleg	3 uur
Lichte bouwvergunning	7 uur
Reguliere bouwvergunning	11 uur

Deze getallen stroken met de resultaten van andere gemeenten van vergelijkbare grootte. In deze schatting worden alleen die aspecten betrokken welke aan de orde zijn bij de vergunningverlening. Bepaalde vergunningen kosten meer tijd omdat bijvoorbeeld aanvullende stukken moeten worden opgevraagd, een afweging moet worden gemaakt voor een vrijstelling of het betreft een meer complex bouwplan.

De inschatting van uren betreft puur de administratieve handelingen en toetsingsactiviteiten in het kader van de vergunningverlening. De uren voor inspectie en toezicht zijn hier niet in meegenomen. Voor reguliere bouwvergunningen waar dit het meest relevant is wordt geschat dat ca 3 uur per vergunning besteed moet worden aan inspectie en toezicht.

Lichte bouwvergunningen

Leges voor een lichte bouwvergunning worden momenteel gebaseerd op de bouwkosten waarbij een minimum verschuldigd bedrag is vastgelegd op € 110,-. Uitgaande van een uurtarief van € 70,- zou

een kostendekkend resultaat kunnen worden behaald indien gemiddeld per aanvraag ca. € 490,-- aan leges in rekening wordt gebracht.

Ruwweg liggen de gemiddelde bouwkosten van de aanvragen lichte bouwvergunning op € 20.000,--. In de huidige legesverordening betaalt de aanvrager een tarief van 2% van de bouwkosten met een minimum van € 110,--. Een tariefstijging van 15% geeft een meer kostendekkend resultaat.

Een aantal voorbeelden (bedragen zijn afgerond):

bouwkosten	o.b.v. huidig tarief 2%	o.b.v. nieuw tarief 2,30%	landelijk gemiddelde 2005 (VEH)
€ 5.500,--	€ 110,--	€ 126,50	
€ 10.000,--	€ 200,--	€ 230,--	€ 228,67
€ 20.000,--	€ 400,--	€ 460,--	
€ 45.500,--	€ 910,--	€ 1.046,50	

Een onderzoek van de Vereniging Eigen Huis naar bouwleges in 2004 geeft een gemiddeld tarief van € 228,67 voor een lichte bouwvergunning (een dakkapel) met bouwkosten van € 10.000,-- , excl. BTW. De voorgestelde verhoging van 15% voorziet derhalve in een stijging die in de pas loopt met dit huidige landelijk gemiddelde, gelet op het feit dat dit gemiddelde gebaseerd is op cijfers uit 2005.

Reguliere bouwvergunningen

Leges voor een reguliere bouwvergunning worden via getrapte bedragen in rekening gebracht en zijn eveneens gebaseerd op de bouwkosten. Het percentage ligt voor kleinere plannen hoger dan voor grote plannen (2,2% t.o.v. 1,21%).

Uitgaande van een uurtarief van € 70,-- zou een kostendekkend resultaat kunnen worden behaald indien gemiddeld per aanvraag ca. € 980,-- aan leges in rekening worden gebracht.

De bouwkosten van de aanvragen reguliere bouwvergunningen lopen echter zeer sterk uiteen. Een aanvraag om reguliere bouwvergunning kan een garage betreffen maar kan ook een aanvraag voor 100 woningen. In onderstaand voorbeeld zijn ook de leges berekend voor een plan van € 13 miljoen bouwkosten (bijvoorbeeld 100 woningen). Per woning komen de leges uit op ca € 1.635,-- respectievelijk € 1.881,--.

Bouwaanvragen met hogere bouwkosten zijn meer dan kostendekkend als alleen gekeken wordt naar het toetswerk van de bouwvergunning. Uren voor bezwaar en beroep, beleid en advies, voorlichting, administratieve handelingen etc. worden door dit surplus gedekt.

De verdeling naar bouwkosten zorgt voor een meer evenwichtige verdeling van te heffen leges voor de verschillende bouwplannen. Het drempelbedrag voor de reguliere bouwvergunning ligt hoger dan het drempelbedrag voor de lichte bouwvergunning. De inhoudelijke toetsing komt echter grotendeels overeen. Het lijkt derhalve gerechtvaardigd het laagste tarief voor een reguliere bouwvergunning gelijk te houden met het tarief voor de lichte bouwvergunning. Voorts wordt een verdere tariefsverhoging voorgesteld van 15%.

De tarieven voor het in behandeling nemen van een reguliere bouwaanvraag benaderen daarbij het landelijke gemiddelde gebaseerd op het onderzoek van de Vereniging Eigen Huis.

Consequenties van het voorstel

Lichte bouwvergunning

- het minimum tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag te verhogen van € 110,- naar € 126,50;
- een tariefstijging van 2% naar 2,3% teneinde een meer kostendekkend resultaat te behalen.

Het legesbedrag voor bijvoorbeeld een dakkapel van € 10.000,- komt daarbij overeen met een landelijk gemiddeld tarief.

Reguliere bouwvergunning

- het minimum tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag te verhogen van € 110,- naar € 126,50;
- een tariefsverhoging van 15% om op het totaal een meer kostendekkend resultaat te behalen.

Deze tariefsverhoging volgt hierbij het landelijke gemiddelde.

Naar verwachting zullen in het laatste kwartaal van 2006 de inkomsten vanuit bouwleges met ca. € 60.000,- stijgen indien de voorstellen per 1 oktober 2006 geëffectueerd worden.

Indien de voorgestelde tariefsverhoging niet worden opgenomen in de legesverordening zal naar verwachting een (groter) tekort ontstaan in het jaarresultaat op het product bouwvergunningen. Wij zullen u bij de belastingmaatregelen voor 2007 dan opnieuw voorstellen een meer dan trendmatige verhoging door te voeren om in hogere mate kostendekkendheid te bereiken en daarbij tevens de huidige tarieven meer in overeenstemming te brengen met het landelijke gemiddelde.

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

De secretaris,

De burgemeester,

Drs. A. Haasnoot.

Drs. J.M.M. Polman.

De raad van de gemeente Bergen op Zoom;

gezien het voorstel van het college van 22 augustus 2006, nr. SROB/06/069;

gelet op artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van de Gemeentewet;

BESLUIT:

Vast te stellen de navolgende

VERORDENING TOT 2^E WIJZIGING
VAN DE LEGESVERORDENING 2006:

Artikel I.

Paragraaf 5.2 en 5.3 van de bij de “Legesverordening 2006” behorende tarieventabel wordt gelezen als volgt:

5.2. Bouwvergunningen

Onder bouwkosten wordt in dit hoofdstuk verstaan de aannemingsom als bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de *Uniforme administratieve voorwaarden voor uitvoering van werken 1989* (UAV 1989), voor het uit te voeren werk, of voor zover een aanneemsom geheel of voor delen van het uit te voeren werk ontbreekt, een raming van de bouwkosten als bedoeld in het normblad NEN 2631, uitgave 1979, of zoals dit normblad laatstelijk is vervangen of gewijzigd.

In de aanneemsom, respectievelijk bouwkosten, dienen begrepen te zijn de kosten van voorzieningen die bij of krachtens de *Bouwverordening* zijn vastgesteld, zoals een centrale verwarming, personenlift- of bliksemafleiderinstallatie, droge brandleiding en dergelijke.

Het tarief bedraagt ter zake van het in behandeling nemen van:

- 5.2.1. Een aanvraag tot vooroverleg met betrekking tot de vraag of op een, op basis van genoemd vooroverleg uitgewerkt bouwplan, een vergunning zou kunnen worden verleend €

		115,--
5.2.2.	Een aanvraag tot het verkrijgen van een lichte bouwvergunning als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel q, van de <i>Woningwet</i> : 2,3% van de bouwkosten, met een minimum van	€ 126,50
5.2.3.	Een aanvraag tot het verkrijgen van een reguliere bouwvergunning als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel p, van de <i>Woningwet</i> , indien de bouwkosten:	
5.2.3.1.	Minder bedragen dan € 25.000,--: 2,3% van de bouwkosten, met een minimum van	€ 126,50
5.2.3.2.	€ 25.000,-- bedragen of meer, doch minder dan € 250.000,--: een basisbedrag van: vermeerderd met 2,2% van het bedrag waarmee die bouwkosten € 25.000,-- te boven gaan.	€ 575,--
5.2.3.3.	€ 250.000,-- bedragen of meer, doch minder dan € 2.500.000,--: een basisbedrag van: vermeerderd met 1,85% van het bedrag waarmee de bouwkosten een bedrag van € 250.000,-- te boven gaan.	€ 5.525,--
5.2.3.4.	€ 2.500.000,-- bedragen of meer, doch minder dan € 5.000.000,--: een basisbedrag van: vermeerderd met 1,42% van het bedrag waarmee de bouwkosten een bedrag van € 2.500.000,-- te boven gaan.	€ 47.150,--
5.2.3.5.	€ 5.000.000,-- bedragen of meer, doch minder dan € 10.000.000,--: een basisbedrag van: vermeerderd met 1,39% van het bedrag waarmee de bouwkosten een bedrag van € 5.000.000,-- te boven gaan.	€ 82.650,--
5.2.3.5.	€ 10.000.000,-- bedragen of meer: een basisbedrag van: vermeerderd met 1,20% van het bedrag waarmee de bouwkosten een bedrag van € 10.000.000,-- te boven gaan.	€ 152.150,--
5.2.4.	Een aanvraag tot het verkrijgen van een bouwvergunning eerste fase, als bedoeld in artikel 56a, tweede lid, van de <i>Woningwet</i> , indien de bouwkosten:	
5.2.4.1.	Minder bedragen dan € 25.000,--: 1,4% van de bouwkosten, met een minimum van	€ 126,50
5.2.4.2.	€ 25.000,-- bedragen of meer, doch minder dan € 250.000,--: een basisbedrag van: vermeerderd met 1,15% van het bedrag waarmee die bouwkosten € 25.000,-- te boven gaan.	€ 350,--

5.2.4.3.	€ 250.000,-- bedragen of meer, doch minder dan € 2.500.000,--: een basisbedrag van: vermeerderd met 1,02% van het bedrag waarmee de bouwkosten een bedrag van € 250.000,-- te boven gaan.	€ 2.937,--
5.2.4.4.	€ 2.500.000,-- bedragen of meer, doch minder dan € 5.000.000,--: een basisbedrag van: vermeerderd met 0,78% van het bedrag waarmee de bouwkosten een bedrag van € 2.500.000,-- te boven gaan.	€ 23.028,--
5.2.4.5.	€ 5.000.000,-- bedragen of meer, doch minder dan € 10.000.000,--: een basisbedrag van: vermeerderd met 0,77% van het bedrag waarmee de bouwkosten een bedrag van € 5.000.000,-- te boven gaan.	€ 42578,--
5.2.4.5.	€ 10.000.000,-- bedragen of meer: een basisbedrag van: vermeerderd met 0,69% van het bedrag waarmee de bouwkosten een bedrag van € 10.000.000,-- te boven gaan.	€ 81.103,--
5.2.5.	Een aanvraag tot het verkrijgen van een gewijzigde bouwvergunning eerste fase, als bedoeld in artikel 56a, achtste lid, van de <i>Woningwet</i> Er vindt geen restitutie plaats van de voor de primaire bouwvergunning eerste fase betaalde leges.	€ 617,--
5.2.6.	Een aanvraag tot het verkrijgen van een bouwvergunning tweede fase, als bedoeld in artikel 56a, derde lid, van de <i>Woningwet</i> , indien de bouwkosten:	
5.2.6.1.	Minder bedragen dan € 25.000,--: 1,4% van de bouwkosten, met een minimum van	€ 126,50,--
5.2.6.2.	€ 25.000,-- bedragen of meer, doch minder dan € 250.000,--: een basisbedrag van: vermeerderd met 1,2% van het bedrag waarmee die bouwkosten € 25.000,-- te boven gaan.	€ 350,--
5.2.6.3.	€ 250.000,-- bedragen of meer, doch minder dan € 2.500.000,--: een basisbedrag van: vermeerderd met 1,02% van het bedrag waarmee de bouwkosten een bedrag van € 250.000,-- te boven gaan.	€ 2.937,--
5.2.6.4.	€ 2.500.000,-- bedragen of meer, doch minder dan € 5.000.000,--: een basisbedrag van: vermeerderd met 0,78% van het bedrag waarmee de bouwkosten een bedrag van € 2.500.000,-- te boven gaan.	€ 23.028,--

- 5.2.6.5. € 5.000.000,-- bedragen of meer, doch minder dan € 10.000.000,--:
 een basisbedrag van: €
 vermeerderd met 0,77% van het bedrag waarmee de bouwkosten een 42.578,--
 bedrag van € 5.000.000,-- te boven gaan.
- 5.2.6.5. € 10.000.000,-- bedragen of meer:
 een basisbedrag van: €
 vermeerderd met 0,69% van het bedrag waarmee de bouwkosten een 81.103,--
 bedrag van € 10.000.000,-- te boven gaan.

5.2.7. Voor de berekening van de leges voor bouwvergunningen worden de
 bouwkosten beneden € 45.000,-- afgerond op hele bedragen van € 100,--
 naar boven en bouwkosten van meer dan € 45.000,-- op hele bedragen
 van € 1.000,-- naar boven.

5.2.8. Indien het bedrag als bedoeld onder 5.2.3., 5.2.4., 5.2.5. en 5.2.6. dat
 vermoedelijk gevorderd zal worden zulks rechtvaardigt, kan een voorlopig
 bedrag gevorderd worden.

5.3. **Teruggaaf leges bouwvergunning.**

5.3.1. Indien een aanvraag tot het verkrijgen van een bouwvergunning betrekking
 heeft op het bouwen in afwijking van een eerder ingediend bouwplan,
 waarvoor reeds een vergunning is verleend, maar waarvan nog geen
 gebruik is gemaakt, worden de voor de oorspronkelijke vergunning geheven
 leges verrekend met het bedrag dat verschuldigd is door toepassing van het
 tarief als vermeld in 5.2.2., onderscheidenlijk 5.2.3., 5.2.4., 5.2.5. of 5.2.6.,
 met dien verstande, dat zij niet minder zullen bedragen dan €
 126,50

Het vorenstaande vindt geen toepassing indien de afwijking zodanig is,
 dat naar de omstandigheden beoordeeld van een nieuw bouwplan sprake
 is.

5.3.2.1. Indien van een verleende vergunning geen gebruik wordt gemaakt, wordt
 op aanvraag teruggaaf van 30% van de geheven leges verleend.
 Teruggaaf wordt alleen verleend indien de verleende vergunning binnen
 drie jaren na de verlening wordt ingetrokken.
 Tenminste blijft verschuldigd €
 126,50

- 5.3.2.2. Indien binnen één maand na het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een bouwvergunning, deze aanvraag wordt ingetrokken, wordt op aanvraag een teruggaaf van 75% van de geheven leges verleend. €
Tenminste blijft verschuldigd 126,50
- 5.3.2.3. Indien op een later tijdstip dan in 5.3.2.2. bedoeld na het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning, doch voor dat de vergunning wordt verleend, deze aanvraag wordt ingetrokken, wordt op aanvraag teruggaaf van 30% van de geheven leges verleend. €
Tenminste blijft verschuldigd 126,50
- 5.3.2.4. Indien de gevraagde vergunning niet wordt verleend, wordt op aanvraag een teruggaaf van 30% van de geheven leges verleend. €
Tenminste blijft verschuldigd 126,50

Artikel II.

Te bepalen dat dit besluit in werking treedt op 1 oktober 2006.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van

De griffier,

De voorzitter,

.....
F.P. de Vos

Onderzoek bouwleges 2005

Onderzoek bouwleges 2005								Verschil regulier versus fasen
Gemeente	Bouwvergunning licht Dakkapel 10.000 excl btw	Bouwvergunning regulier 45.500 excl btw	Bouwvergunning regulier Nieuwbouwwoning 130.000 excl btw	1e Fase	2e Fase	Fase 1 + 2	Verschil regulier versus fasen %	
Alkmaar	241,77	902,30	2.365,50	1.237,50	1.331,00	2.568,50	-8,6	-8,6
Almelo	178,00	991,00	2.831,00	2.012,00	1.237,00	3.249,00	-14,8	-14,8
Amstelveen	398,00	1.810,90	5.174,00	2.587,00	2.587,00	5.174,00	0,0	0,0
Assen	197,20	751,00	2.057,50	1.234,50	1.234,50	2.469,00	-20,0	-20,0
Baarn	230,00	1.373,00	3.901,00	2.081,00	1.820,00	3.901,00	0,0	0,0
De Ronde Venen	244,00	1.072,00	3.045,00	1.777,00	1.516,00	3.293,00	-8,1	-8,1
Den Helder	150,00	682,50	1.950,00	1.040,00	1.040,00	2.080,00	-6,7	-6,7
Deventer	157,55	927,65	2.617,65	1.457,65	1.457,65	2.915,30	-11,4	-11,4
Epe	259,00	1.182,50	3.177,00	1.670,00	1.670,00	3.340,00	-5,1	-5,1
Elten-Leur	317,25	1.016,95	2.278,70	554,20	2.054,50	2.608,70	-14,5	-14,5
Franekeradeel	201,00	886,17	2.518,05	1.218,05	1.300,00	2.518,05	0,0	0,0
Goes	180,87	1.134,27	2.484,18	1.004,20	1.994,20	2.998,40	-20,7	-20,7
Harderwijk	181,00	1.002,00	2.192,00	797,00	1.927,00	2.724,00	-24,3	-24,3
Haren	248,00	1.082,50	3.068,00	3.068,00	1.690,00	4.758,00	-55,1	-55,1
Heerlen	175,00	850,00	2.202,00	1.177,00	1.025,00	2.202,00	0,0	0,0
Hellendoorn	235,70	1.033,05	2.807,05	1.637,05	1.247,05	2.884,10	-2,7	-2,7
IJsselstein	262,60	1.101,10	3.146,00	2.095,60	1.313,00	3.408,60	-8,3	-8,3
Leeuwarden	182,50	829,81	2.225,75	1.274,56	1.248,44	2.523,00	-13,4	-13,4
Lelystad	200,70	898,17	2.566,20	928,20	1.764,30	2.692,50	-4,9	-4,9
Maasdriel	219,70	925,89	2.645,37	2.973,37	0,00	2.973,37	-12,4	-12,4
Moerdijk	186,10	729,10	2.038,60	1.258,60	1.170,00	2.428,60	-19,1	-19,1
Nieuwerkerk a/d IJssel	200,00	901,25	2.520,00	1.870,00	895,00	2.765,00	-9,7	-9,7
Noordenveld	325,00	705,25	2.015,00	1.365,00	1.300,00	2.665,00	-32,3	-32,3
Noordwijk	214,00	1.098,70	3.142,00	2.453,00	689,00	3.142,00	0,0	0,0
Oude IJsselstreek (Gendringen)	188,00	991,00	2.829,00	1.529,00	1.529,00	3.058,00	-8,1	-8,1
Pijnacker-Nootdorp	241,67	1.216,30	3.304,68	2.569,62	1.540,53	4.110,15	-24,4	-24,4
Rijnwoude	475,00	2.049,45	5.519,00	2.352,20	3.166,80	5.519,00	0,0	0,0
Rotterdam	357,60	907,00	3.854,00	847,88	3.083,20	3.931,08	-2,0	-2,0
Sittard-Geleen	174,20	1.048,32	2.995,20	1.739,20	1.500,20	3.299,40	-10,2	-10,2
Sliedrecht	331,44	1.359,78	3.640,38	2.280,63	2.039,63	4.320,26	-18,7	-18,7

Onderzoek bouwleges 2005

Gemeente	Bouwvergunning licht Dakkapel 10.000 excl btw	Bouwvergunning regulier 45.500 excl btw	Bouwvergunning regulier Nieuwbouwwoning 130.000 excl btw	1e Fase	2e Fase	Fase 1 + 2	Verschil regulier versus fasen %
Terneuzen	115,00	637,00	1.820,00	1.040,00	1.040,00	2.080,00	-14,3
Tholen	227,00	1.134,00	2.452,00	902,00	1.804,00	2.706,00	-10,4
Tytsjerksteradiel	88,00	600,60	1.716,00	1.001,00	715,00	1.716,00	0,0
Urk	208,00	942,00	2.548,00	1.692,00	856,00	2.548,00	0,0
Veenendaal*	243,00	1.168,25	3.316,00	2.094,00	1.833,00	3.927,00	-18,4
Venlo	177,00	877,70	2.179,00	1.287,00	1.287,00	2.574,00	-18,1
Waalwijk	253,00	1.152,00	2.969,00	1.188,00	1.782,00	2.970,00	0,0
Westland (Naaldwijk)	193,90	877,46	2.455,60	830,60	1.870,60	2.701,20	-10,0
Zeist	279,00	1.231,95	3.498,00	1.879,50	1.618,50	3.498,00	0,0
Zwijndrecht	250,00	920,50	2.497,00	1.145,80	1.351,20	2.497,00	0,0
Gemiddeld	228,67	1.025,01	2.814,01	1.580,22	1.513,18	3.093,41	-10,7